

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LEASINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

30. 9. 2013.

Sarajevo, studeni 2013. godine

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SEKTORA U FEDERACIJI BIH	5
1. STRUKTURA LEASING SEKTORA	5
1.1. Status, broj i poslovna mreža	5
1.2. Struktura vlasništva	6
1.3. Kadrovska struktura	6
2. FINANIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	7
2.1. Bilanca stanja	7
2.1.1. Kvaliteta aktive	8
2.1.2. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga.....	10
2.1.3. Tržišni udjel prema finansijskom volumenu i broju ugovora	12
2.2. Struktura pasive.....	12
2.3. Profitabilnost	14
2.4. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa i prigovori korisnika leasing usluga.....	15
2.4.1. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope.....	15
2.4.2. Prigovori korisnika leasing usluga	17
III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	17
IV. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING DRUŠTAVA	19
PRILOZI	20
Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima.....	20
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava.....	21
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove.....	22
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski leasing	22
Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja.....	23
Prilog 6. Konsolidirani račun dobiti i gubitka.....	24
Prilog 7. Rangiranje bilančne sume.....	25

I. UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor leasing društava, sačinila je Informaciju o sektoru leasinga u Federaciji BiH na dan 30. 9. 2013. na temelju analize regulatornih izvješća o poslovanju koja su leasing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor) i podacima kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor).

Poslovanje leasing društava u Federaciji BiH je regulirano Zakonom o leasingu koji je stupio na snagu 3. siječnja 2009. („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj: 85/08, 39/09 i 65/13). Zakonom su definirani uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društava, prava i obveze subjekata u poslovima leasinga, upravljanje rizicima, financijsko izvještavanje, aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma i nadzor nad poslovanjem leasing društava.

Nadzor nad leasing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licencije za rad leasing društvima od strane Agencije s ciljem stalnog praćenja poslovanja i financijskog stanja svakog pojedinačnog leasing društva i sektora leasinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja leasing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama financijskih izvještaja leasing društava.

Tijekom 2012. i 2013. godine ekonomski trendovi u okruženju negativno utječu na domaću ekonomiju kroz prelijevanje dužničke krize iz eurozone i iz regije. Navedeno uzrokuje trend slabljenja domaće potražnje koji je prisutan od 2010. godine koji je usporio i poslovne aktivnosti leasing društava.

Utjecaj krize na realni sektor je evidentan, a posljedice će se i u narednom razdoblju neminovno odražavati i na ekonomsko okruženje u kome posluju leasing društva, što je i utjecalo na bilančnu sumu leasing društava u Federacije BiH, koja je na dan 30.9.2013. iznosila 626.037 tisuća KM, što je za 9,84% ili za 68.327 tisuća KM manje u odnosu na 31.12.2012. Navedeni iznos aktive odnosi se na šest leasing društava, dok na dan 31.12.2012. iznos ukupne aktive se odnosio na sedam leasing društava.

Napominjemo da je Agencija u trećem kvartalu 2013. godine jednom leasing društvu oduzela dozvolu za obavljanje poslova leasinga uslijed nepostupanja po nalogu za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti konstatiranih kontrolom usklađenosti poslovanja sa standardima sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma. Aktiva navedenog društva je na dan 30.6.2013. iznosila 25.154 tisuća KM, dok je ukupni kapital iznosio 19.549 tisuća KM. Agencija je po osnovi prethodno navedenog Rješenja o oduzimanju dozvole nadležnom sudu dostavila zahtjev za pokretanje likvidacijskog postupka i druge pravne radnje sukladno zakonskim odredbama.

Tablica 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2012. godina	2013. godina
Industrijska proizvodnja stopa rasta (%)	-5,20%	6,20% Za devet mjeseci 2013. g
Realna stopa rasta (%)	-0,50%	1,00% (projekcija)
Prosječna inflacija na godišnjoj razini (%)	2,10%	0,80%
Stopa nezaposlenosti u BiH	28,00%	27,50%

* Podaci preuzeti od CBBiH

Prema podacima Centralne banke BiH stanje ukupne aktive/pasive sektora ostalih finansijskih institucija u BiH, nebankarske finansijske institucije koje se bave finansijskim posredovanjem i pomažu funkcioniranju različitih segmenata finansijskog sustava, u lipnju 2013. godine iznosila je 3,68 milijardi KM i manje je za 0,90% u usporedbi s krajem 2012. godine, a u usporedbi sa stanjem u lipnju 2012. godine manje je za 1,37%. Najveći udjel u aktivni ukupnog sektora ostalih finansijskih institucija imaju osiguravajuća društva 34,60%, zatim slijede leasing društva sa 23,30%, investicijski fondovi sa 21,50%, mikro kreditne institucije sa 20,00% i 0,60% brokerske kuće i burze u BiH. U prvoj polovici 2013. godine pad aktive zabilježen je u svim ostalim finansijskim institucijama osim kod osiguravajućih društava. Nepovoljni ekonomski trendovi izazvani ekonomskom krizom kao i statusne promjene institucija ostalog finansijskog sektora utjecali su na smanjenje ovog sektora za 34,00% u odnosu na 2008. godinu.

Ukoliko se usporede pojedinačne bilančne sume leasing društava sa 31.12.2012., dolazi se do zaključka da je u prvih devet mjeseci 2013. godine kod dva leasing društva evidentan porast bilančne sume u ukupnom iznosu od 3.448 tisuća KM, dok je kod četiri leasing društava evidentiran pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 46.009 tisuća KM, od čega se 50,66% ili 23.309 tisuća KM odnosi na pad bilančne sume jednog leasing društva. Navedeno smanjenje je uzrokovano preuzimanjem potraživanja od strane nerezidentne komercijalne banke po osnovi ugovora o zajmu kojim je financirana izgradnja poslovnog objekta.

U razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. na razini djelatnosti leasinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja ostvaren je gubitak u iznosu od 1.701 tisuća KM. Tri leasing društva su iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 5.642 tisuća KM, a tri leasing društva su iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.941 tisuća KM.

Ukupni kapital leasing društava je na dan 30.9.2013. iznosio 31.890 tisuća KM. U usporedbi sa 31.12.2012., navedena pozicija je manja za 16.694 tisuća KM ili 34,36%. Tri leasing društva su iskazala ukupan kapital manji od zakonom propisanog iznosa i ista su pod posebnom pažnjom Agencije te su osnivači leasing društava pokrenuli aktivnosti na dokapitalizaciji istih.

Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava provode ovlaštene osobe Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontroliranim

leasing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom leasing društava u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. odnosile su se uglavnom na unapređenje internih akata kojima se definiraju rizici u poslovanju, unapređenje internih akata u segmentu računovodstvene funkcije leasing društava, nepoštivanje ugovornih odredaba od strane leasing društava u kontekstu ugovorenog usklađivanja kamatne stope s varijabilnim indeksom, nedostatke sustava internih kontrola u segmentu kvalitete postupanja po internim aktima, nepoštivanje odredaba Zakona o obveznim odnosima u kontekstu visine zatezne kamate i metodologije izračuna zateznih kamata, dostava neadekvatnih podataka u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH po osnovi otpisanih potraživanja i izbjegavanje prometa preko blokiranih računa dužnika.

U podatke iskazane u Informaciji na dan 30.9.2013. nisu uključeni podaci leasing društva kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga u koliko nije drugačije naznačeno.

II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LEASING SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Šest leasing društava registriranih u Federaciji BiH na dan 30.9.2013. obavlja poslove leasinga u 20 podružnica, od kojih se 16 podružnica nalazi u Federaciji BiH i 4 podružnice u Republici Srpskoj, dok je do 30. 6. 2013. poslove leasinga obavljalo 7 leasing društava. Do smanjenog broja leasing društava je došlo uslijed oduzimanja dozvole za obavljanje poslova leasinga jednom leasing društvu od strane Agencija u trećem kvartalu 2013. godine.

Dozvolu za obavljanje poslova leasinga posjeduju sljedeća leasing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
6. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Napominjemo da je u prvom kvartalu 2010. godine Agencija licencirala osam leasing društava.

U usporedbi sa stanjem na dan 31.12.2012., tijekom trećeg kvartala 2013. godine nije bilo promjena u broju registriranih podružnica.

1.2. Struktura vlasništva

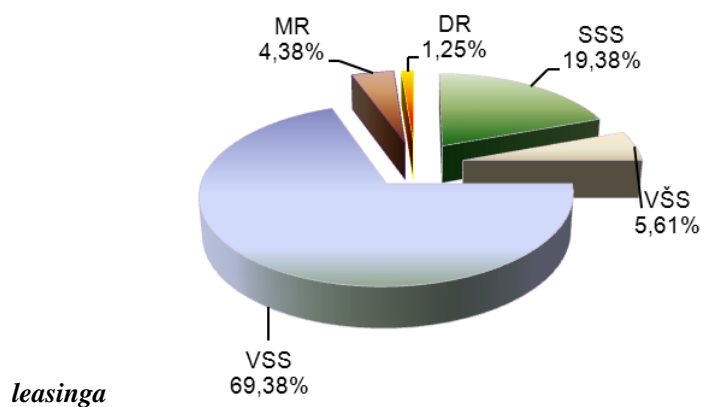
Tijekom trećeg kvartala 2013. godine kod jednog leasing društva došlo je do povećanja vlasničkog udjela domaće banke u temeljnom kapitalu leasing društva.

Tri leasing društva nalaze se u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, dva leasing društva se nalaze u većinskom vlasništvu (preko 51%) nerezidentnih pravnih osoba, dok se jedno leasing društvo nalazi u većinskom vlasništvu rezidentnih pravnih osoba. Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture leasing društava dani su u Prilogu 2. Informacije.

1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30.9.2013. u sektoru leasinga je zaposleno 160 zaposlenika, što predstavlja smanjenje od 6 zaposlenika u odnosu na 31.12.2012. Ukupno smanjenje se odnosi na zaposlenike leasing društva kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga. Pored navedenog broja zaposlenih, u leasing društvima je na dan 30.9.2013. angažirano još 30 radnika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju, od čega se 57,89% odnosi na zaposlenike jednog leasing društva. U usporedbi sa 31.12.2012., broj povremeno zaposlenih je smanjen za 23,08%.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u sektoru

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30.9.2013. na razini sektora leasinga na svakog zaposlenog se odnosi 3.913 tisuća KM aktive (31.12.2012. godine – 4.183 tisuća KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna društva kreću se u rasponu od 2.340 do 5.514 tisuća KM aktive po zaposlenom. Istodobno, na dan 30.9.2013., u sektoru mikrokreditnih organizacija i fondacija ovaj pokazatelj je iznosio 333 tisuće KM, a u sektoru bankarstva 2.135 tisuća KM aktive po zaposlenom.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilanca stanja

Ukupna bilančna suma leasing društava u Federaciji BiH na dan 30.9.2013. je iznosila 626.037 tisuća KM, što je za 68.327 tisuća KM ili 9,84% manje u odnosu na 31.12.2012. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je evidentan porast bilančne sume u ukupnom iznosu od 3.448 tisuća KM, dok je kod četiri društava evidentiran pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 46.009 tisuća KM, od čega se 50,66% ili 23.309 tisuća KM odnosi na pad bilančne sume jednog leasing društva.

Na značajno smanjenje bilančne sume je utjecalo oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga jednom leasing društvu, kod jednog leasing društva došlo je do preuzimanja potraživanja po osnovi ugovora o zajmu kojim je financirana izgradnja poslovnog objekta od strane nerezidentnog osnivača (nerezidentne komercijalne banke) i jedno leasing društvo je po osnovi odluke vlasnika obustavilo nova financiranja s ciljem stabilizacije poslovanja i sanacije postojećih problematičnih plasmana.

Na dva najveća leasing društva (promatrano po veličini aktive) odnosi se 59,33% od ukupne aktive leasing društava.

U strukturi ukupne aktive leasing društava najznačajniji udjel su imala neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga koja iznose 411.688 tisuća KM ili 65,76% od ukupne aktive sektora leasinga. U usporedbi sa 31.12.2012., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su manja za 15.935 tisuća KM ili 3,73%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga manja za 34.475 tisuća KM ili 6,54%.

Neto potraživanja po osnovi zajma su na dan 30.9.2013. iznosila 76.246 tisuća KM ili 12,18% od iznosa ukupne aktive sektora leasinga. U odnosu na 31.12.2012., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za 30.023 tisuća KM ili 28,25%.

Iskazano stanje bilančne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30.9.2013. je iznosilo 30.772 tisuća KM, što je za 15.856 tisuća KM ili 106,30% više u odnosu na 31.12.2012.. Udjel navedene pozicije u ukupnoj aktivi se povećao sa 2,15%, koliko je iznosilo na kraju 2012. godine, na 4,92% koliko je iznosilo na dan 30.9.2013., što ukazuje na povećanu likvidnost sektora u cjelini i povećanje kreditnog potencijala leasing društava.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30.9.2013. je iznosila 25.351 tisuća KM i za 4.341 tisuća KM ili 14,62% je manja u odnosu na 31.12.2012. Pojedinačno promatrano, kod svih leasing društava je evidentirano smanjenje neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga.

U Tablici 2. Informacije prikazani su podaci neto bilančnih pozicija aktive po izvještajnim razdobljima.

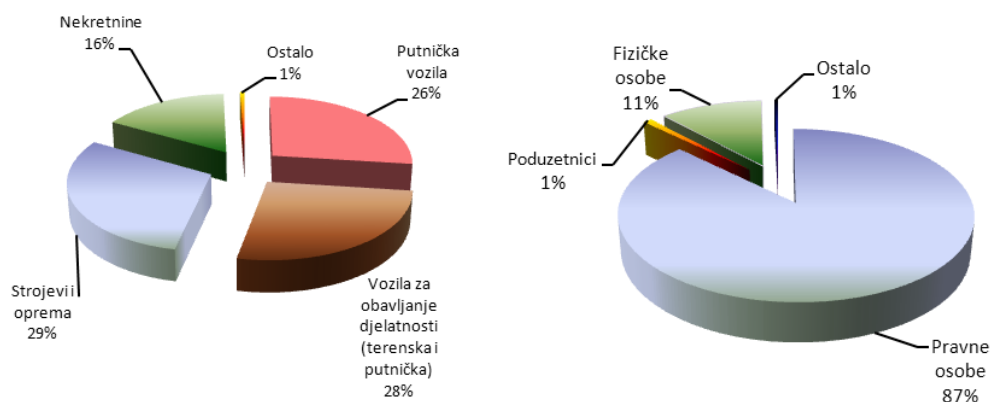
Tablica 2. Struktura neto bilančnih pozicija aktive

(000 KM)

Bilančne pozicije	31.12.2012	% udjel u aktivi	30.9.2013	% udjel u aktivi	30.9.2013 / 31.12.2012
Financijski leasing	427.623	61,58%	411.688	65,76%	-3,73%
Operativni leasing	29.692	4,29%	25.351	4,05%	-14,62%
Zajam	106.269	15,30%	76.247	12,18%	-28,25%
Ostala aktiva	130.780	18,83%	112.751	18,01%	-13,79%
Ukupna aktiva	694.364	100,00%	626.037	100,00%	-9,84%

U strukturi potraživanja prema korisniku leasinga i predmetu leasinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja.

Grafikon 2. Struktura potraživanja po osnovi financijskog leasinga prema predmetu i korisniku leasinga na dan 30.9.2013.

U strukturi bilančne sume financijskog sektora koji nadzire Agencija, na sektor leasinga se odnosi 3,84% od ukupne bilančne sume, dok se na bankarski sektor odnosi 93,20% i 2,96% na mikrokreditni sektor.

2.1.1. Kvaliteta aktive

Prema podacima iz izvješća leasing društava, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30.9.2013. iskazane su u iznosu od 18.721 tisuća KM, što predstavlja smanjenje za 5.882 tisuća KM ili 23,91% u odnosu na 31.12.2012. Pojedinačnom analizom bilančnih pozicija rezerve za gubitke konstatirano je da je osnovni uzrok smanjenja formiranih rezervi za gubitke činjenica da su pojedina leasing Društva dospjela nenaplaćena potraživanja po osnovi financijskog leasinga preko 360 dana evidentirala u izvanbilančnim evidencijama.

Promatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, evidentno je smanjenje rezervi za gubitke po svim kategorijama kašnjenja u usporedbi sa 31.12.2012., izuzev u kategoriji 60-90 dana kašnjenja (Tablica 3. Informacije).

Pojedinačno promatrano, na dva najveća leasing društva (promatrano po veličini aktive) se odnosi 54,72% formiranih rezervi za gubitke. Kod dva leasing društva je evidentiran porast formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2012. u ukupnom iznosu od 1.845 tisuća KM.

Tablica 3. Usporedni prikaz formiranih rezervi za financijski leasing po kategorijama kašnjenja

(000 KM)

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2012	Ukupne rezerve 30.9.2013	% promjene
0-60	552	421	-23,65%
60-90	649	697	7,41%
90-180	4.383	2.787	-36,42%
preko 180	16.280	14.816	-8,99%
preko 360	2.739	0	-100,00%
UKUPNO	24.603	18.721	-23,91%

U strukturi formiranih rezervi za gubitke po ugovorima financijskog leasinga, 14.816 tisuća KM ili 79,14% se odnosi na rezerve za gubitke formirane po osnovi potraživanja od čijeg je dospijeca proteklo preko 180 dana.

Rezerve za zajmove na dan 30.9.2013. su iznosile 4.319 tisuće KM i povećane su za 399 tisuća KM ili 10,18% u odnosu na 31.12.2012., kada su rezerve za zajmove iznosile 3.920 tisuća KM. Od ukupnog iznosa formiranih rezervi za zajmove na dan 30.9.2013., 4.286 tisuća KM ili 99,26% se odnosi na rezerve formirane od strane jednog leasing društva za potraživanja od supsidijarnih osoba.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 30.9.2013. je iznosio 73.992 tisuća KM i veći je za 7.935 tisuća KM ili 12,01% u odnosu na 31.12.2012. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 37.421 tisuća KM ili 52,51% se odnosi na otpise formirane od strane jednog leasing društva. Uvidom u strukturu otpisanih potraživanja konstatirano je da je u tri kvartala 2013. godine izvanbilančno evidentirano novih potraživanja u iznosu od 10.197 tisuća KM, od čega se 7.323 tisuća KM ili 71,82% odnosi na otpise formirane od strane dva leasing društva.

Promatrano u istom razdoblju, po osnovi naplate izvanbilančnih potraživanja je evidentiran iznos od 1.227 tisuću KM, što ukazuje na činjenicu da je naplata otpisanih potraživanja u leasing društvima otežana, s obzirom da kriteriji za odobravanje istih nisu bili adekvatni ili nisu bile ispoštovane interno definirane politike i procedure koje se odnose na proces odobravanja financiranja (nefunkcioniranje sustava internih kontrola).

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga na dan 30.9.2013., uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta leasinga, iznosila je 39.087 tisuća KM i veća je za 5.663 tisuće KM ili 16,94% u odnosu na 31.12.2012.

Tablica 4. Broj i vrijednost izuzetih predmeta leasinga

(000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LEASINGA	31.12.2012		30.9.2013	
		Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga
1.	Putnička vozila	62	771	63	1.132
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	29	507	30	731
3.	Strojevi i oprema	27	5.962	15	11.724
4.	Nekretnine	20	26.181	20	25.309
5.	Šinska vozila, plovni i zračni objekti	1	3	1	3
6.	Aparati za kućanstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0	8	188
Ukupno		139	33.424	137	39.087

Pojedinačno promatrano, 36.483 tisuća KM ili 93,34% vrijednosti predmeta leasinga koji su u posjedu leasing društava se odnosi na dva leasing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta leasinga na dan 30.9.2013. godine, 64,75% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na dva leasing društva, od čega se 99,80% ili 25.259 tisuća KM odnosi na vrijednost izuzetih nekretnina jednog leasing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja financiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo financiranje preuzetih nekretnina, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

Na dan 30.9.2013., na evidenciji izuzetih (prijevremena vraćenih) predmeta leasinga ili predmeta leasinga koji su vraćeni redovnim istekom leasing ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta leasinga iskazano je ukupno 137 predmeta leasinga, što predstavlja smanjenje od 1,44% u odnosu na 31.12.2012.

2.1.2. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga u razdoblju od 1.01. do 30.9.2013. je iznosila 144.938 tisuća KM i za 13.295 tisuća KM ili 8,40% je manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora iznosi 3.213, što je za 23,43% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prosječna vrijednost ugovora za tri kvartala 2013. godine je iznosila 45 tisuća KM i veća je u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom razdoblju prošle godine kada je iznosila 38 tisuća KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora, 138.513 tisuća KM ili 95,57% se odnosi na ugovore financijskog leasinga s prosječnom (ponderiranom) nominalnom kamatnom stopom od 6,83% i ponderiranom efektivnom kamatnom stopom od 9,24%.

U Tablici 5. Informacije su prikazani usporedni pokazatelji novih financiranja po predmetu leasinga i vrsti ugovora.

Tablica 5. Struktura iznosa financiranja po predmetu leasinga za prva tri kvartala 2012. i 2013. godine

(000 KM)

	30.9.2012.			30.9.2013.		
	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO
Vozila	105.704	9.776	115.480	98.606	6.374	104.980
Oprema	36.200	790	36.990	37.076	51	37.127
Nekretnine	5.631	0	5.631	2.476	0	2.476
Ostalo	132	0	132	355	0	355
UKUPNO	147.667	10.566	158.233	138.513	6.425	144.938

U ukupan iznos novih financiranja ostvaren u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. uključen je i iznos financiranja koje je ostvarilo leasing društvo sa sjedištem u Republici Srpskoj putem poslovnica na području Federacije BiH (navedeno društvo veći dio poslovnih aktivnosti ostvaruje u Federaciji BiH). Uključeni su i podaci o iznosima financiranja koje je leasing društvo, kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga, ostvarilo do 31. 7. 2013.

Napominjemo da je jedno leasing društvo po osnovi odluke vlasnika obustavilo nova financiranja s ciljem stabilizacije poslovanja i sanacije postojećih problematičnih plasmana.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika leasinga dominiraju plasmani prema pravnim osobama (90% od ukupnog iznosa financiranja tijekom tri kvartala 2013. godine). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

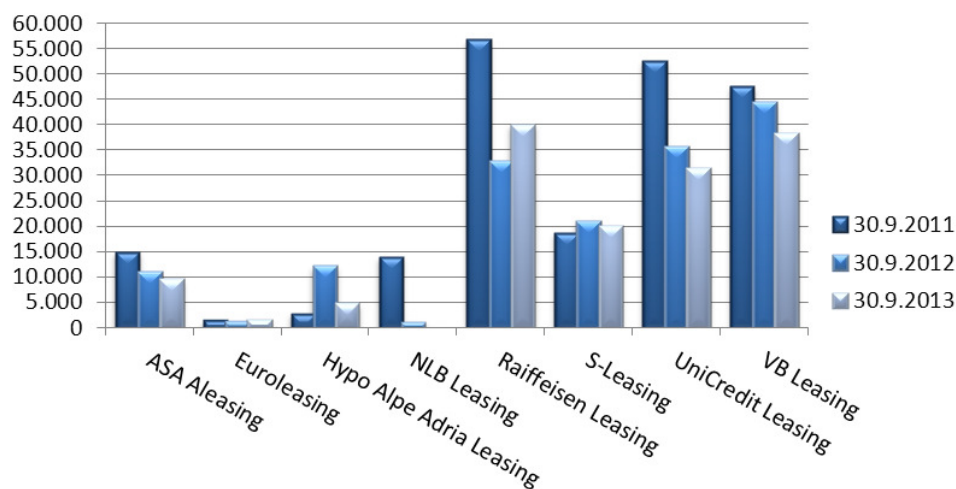
Ukupna vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga tijekom trećeg kvartala 2013. godine je iznosila 46.512 tisuća KM i manja je za 9.516 tisuća KM ili 16,98% u odnosu na vrijednost novozaključenih ugovora tijekom drugog kvartala 2013. godine, a veća je u odnosu na vrijednost novozaključenih ugovora u prvom kvartalu za 4.114 tisuće KM ili 9,70%.

Istodobno, broj novozaključenih ugovora u trećem kvartalu je manji za 21,85% u odnosu na drugi kvartal 2013. godine, dok je broj novozaključenih ugovora u odnosu na prvi kvartal veći za 0,10%.

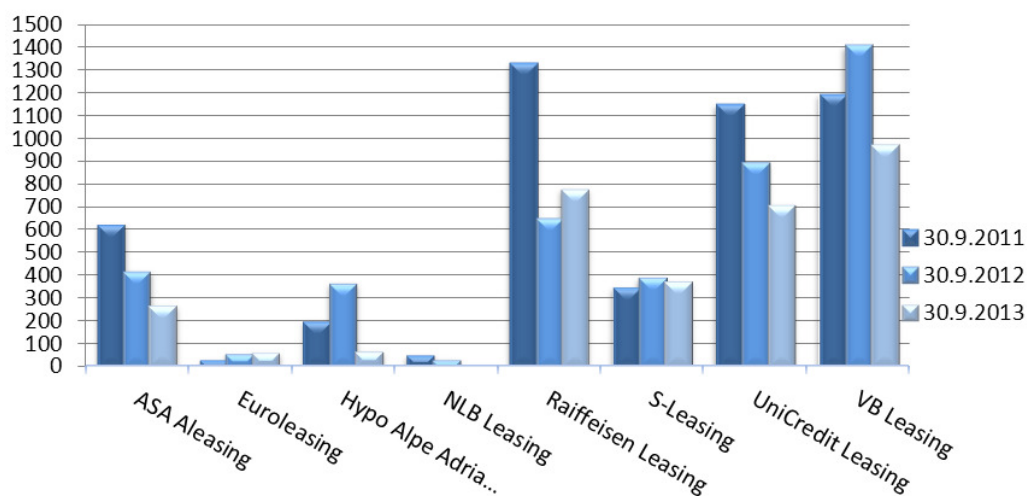
2.1.3. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora

Usporedni prikaz pojedinačnog tržišnog udjela prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga je iskazano u Grafikonima 3. i 4. Informacije.

Grafikon 3. Tržišni udjel prema volumenu (u 000 KM)

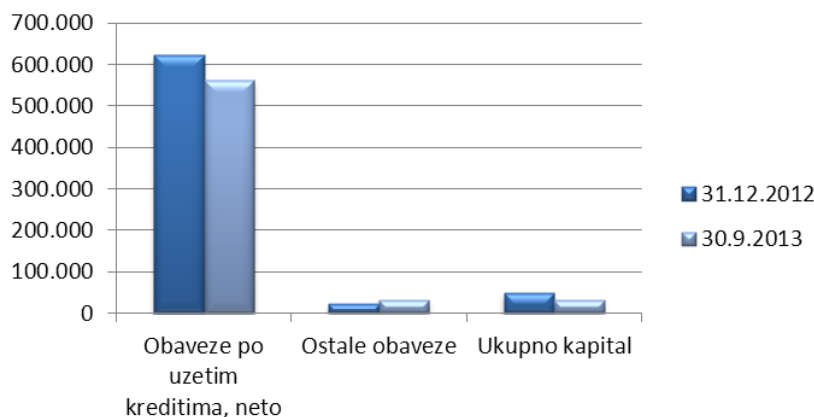
Grafikon 4. Tržišni udjel prema broju ugovora

2.2. Struktura pasive

Obveze po uzetim kreditima na 30.9.2013. i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive leasing društava (89,75% od iznosa ukupne pasive). Na dan 31.12.2012. na obveze po uzetim kreditima se odnosilo 89,67% od iznosa ukupne pasive.

Grafikon 5. Struktura pasive – usporedni podaci (000 KM)

Ukupne obaveze po kreditima na dan 30.9.2013. iznose 561.845 tisuća KM i smanjene su za 60.758 tisuća KM ili 9,76% u odnosu na 31.12.2012. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 527.167 hiljada KM ili 84,21% se odnosi na dugoročne obaveze.

U strukturi izvora financiranja, na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima pripadaju leasing društva se odnosi 55,76% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 19,12% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 25,12% se odnosi na zaduženja od europskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. je 2,81% na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u promatranom razdoblju) i ista je na razini prethodnih razdoblja u poslovnoj 2013. godini. Navedeno je uzrokovano činjenicom da su kamatne stope na izvore sredstava leasing društava uglavnom vezane za varijabilni indeks EURIBOR čija je vrijednost za tri kvartala 2013. godine na niskoj razini (vrijednost 3M EURIBOR-a na dan 1.01.2013. godine 0,188%, na 30.6.2013. godine 0,222% i 30.9.2013. godine 0,225%).

Ukupni kapital leasing društava je na dan 30. 9. 2013. iznosio 31.890 tisuća KM. U usporedbi sa 31.12.2012., navedena pozicija je manja za 16.694 tisuća KM ili 34,36%. Smanjenje je nastalo uslijed činjenice da je jednom leasing Društvu koje je imalo značajan iznos kapitala oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga, kao i uslijed činjenice da je sektor iskazao gubitak u poslovanju. Tri leasing društva su iskazala ukupan kapital manji od zakonom propisanog iznosa od 250 tisuća KM. Ista su pod posebnom pažnjom Agencije i dokapitalizacija istih je izvjesna tijekom četvrtog kvartala 2013. godine.

2.3. Profitabilnost

Na razini sektora leasinga u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. ostvaren je gubitak u iznosu od 1.701 tisuće KM. U istom razdoblju prethodne poslovne godine na razini sektora ostvaren je gubitak u iznosu od 21.237 tisuća KM. Analizom pojedinačnih poslovnih rezultata leasing društava konstatirano je da je iskazani gubitak nastao uslijed usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti izuzetih predmeta leasinga sa tržišnom (fer) vrijednosti, kao i uslijed novih otpisa potraživanja po leasing ugovorima.

Pojedinačno promatrano, tri leasing društva su iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 5.642 tisuća KM, dok su preostala tri leasing društva iskazala pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3.941 tisuća KM.

Prihod od kamata na dan 30.9.2013. je iznosio 29.106 tisuća KM. Navedena pozicija je za 9.520 tisuća KM ili 24,65% manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukoliko se promatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovi kamata iz financijskog leasinga je iznosila 22.263 tisuća KM i za 3.664 tisuća KM ili 14,13% je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja prihoda se može obrazložiti smanjenim poslovnim aktivnostima i niskim iznosom varijabilnog indeksa za koji su vezani plasmani leasing društava (EURIBOR). Pozicija ostalih prihoda po kamati je smanjena u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 5.886 tisuće KM ili 51,59%. U navedenoj poziciji dominira kamatni prihod po osnovi odobrenih zajmova, čiji je volumen značajno manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je uzrokovalo i smanjenje ukupnog kamatnog prihoda.

Rashodi po osnovi kamata su iznosili 12.427 tisuća KM, što je za 6.822 tisuća KM ili 35,44% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja uslijed smanjene kreditne aktivnosti leasing društava i niska razina varijabilnog indeksa za koji su vezani izvori sredstava leasing društava (EURIBOR).

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za razdoblje od 1.1. do 30.9.2013. je iznosio 16.679 tisuća KM, što predstavlja smanjenje od 2.698 tisuća KM ili 13,92% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Kategorija operativnih prihoda je u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine manja za 14.155 tisuća KM ili 37,94%. U okviru kategorije rashoda, troškovi rezervi za gubitke u tekućoj godini su iznosili 7.058 tisuća KM i manji su za 34.636 tisuća KM ili 83,07% u odnosu na prethodno razdoblje iste godine. Uzrok smanjenja navedene pozicije je činjenica da su leasing društva u prethodnoj poslovnoj godini evidentirala značajne rezerve za gubitke po osnovi potraživanja po financijskom leasingu i zajmu kao i značajan iznos otpisanih potraživanja, što je utjecalo na poziciju troškova rezervi za gubitke. Usporedbe radi, u istom razdoblju prošle godine (30.9.2012.) novi otpisi su iznosili 23.852 tisuće KM, dok su u tekućoj godini iznosili 10.197 tisuća KM.

2.4. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa i prigovori korisnika leasing usluga

2.4.1. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o leasingu izraženu na godišnjoj razini i iskazuje se u skladu s Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o financijskom leasingu.

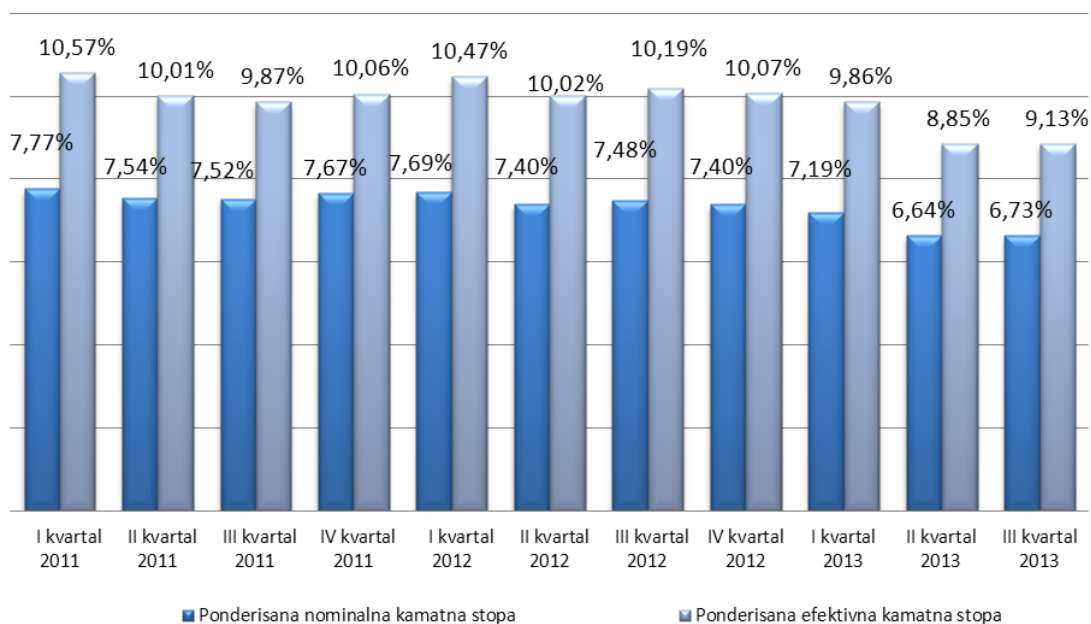
Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. je iznosila 6,23% za kratkoročne i 6,85% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 9,77%, a za dugoročne 9,22% na godišnjoj razini. Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa za navedeno razdoblje je iznosila 6,83%, a efektivna 9,24% na godišnjoj razini. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine, iskazana je ponderirana nominalna kamatna stopa od 7,49% i efektivna 10,22% na godišnjoj razini, što ukazuje na smanjenje kamatnih stopa po ugovorima financijskog leasinga. U Tablici 6. Informacije iskazani su podaci o iznosu financiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1.1. – 30.9.2013.

Tabela 6. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u periodu 01.01. – 30.09.2013. godine

Redn i broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos financiranja u (000) KM	Ponderirana nominalna kamatna stopa	Ponderirana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni leasing ugovori prema predmetu leasinga:	138	3.703	6,23%	9,77%
a.	putnička vozila	99	2.141	6,57%	10,32%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	23	728	5,59%	9,32%
c.	strojevi i oprema	16	834	5,92%	8,73%
1.1.	Kratkoročni leasing ugovori prema korisniku leasinga:	138	3.703	6,23%	9,77%
a.	pravne osobe	114	3.378	6,09%	9,34%
b.	poduzetnici	3	56	8,95%	15,74%
c.	fizičke osobe	21	269	7,40%	13,85%
2.	Dugoročni leasing ugovori prema predmetu leasinga:	2.874	134.810	6,85%	9,22%
a.	putnička vozila	1.511	40.065	7,17%	9,83%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	958	55.672	6,69%	9,01%
c.	strojevi i oprema	384	36.242	6,66%	8,92%
d.	nekretnine	8	2.476	7,53%	8,06%
g.	ostalo	13	355	8,22%	11,22%
2.1.	Dugoročni leasing ugovori prema korisniku leasinga:	2.874	134.810	6,85%	9,22%
a.	pravne osobe	2.277	121.342	6,81%	9,14%
b.	poduzetnici	74	2.132	7,23%	9,93%
c.	fizičke osobe	523	11.336	7,15%	9,96%
	UKUPNO	3.012	138.513	6,83%	9,24%

Trend smanjenja nominalnih i efektivnih kamatnih stopa u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu je evidentan i u slučaju promatranja ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa na kvartalnoj razini, a što je uzrokovano smanjenjem varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane ulazne i izlazne kamatne stope.

Grafikon 6 . Pregled prosječnih ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o financijskom leasingu po kvartalima tijekom 2011., 2012. i 2013. godine

Prethodno iskazane nominalne kamatne stope (na polugodišnjoj i kvartalnoj razini) predstavljaju ugovorenu nominalnu kamatnu stopu između leasing društva i korisnika leasinga u trenutku potpisa leasing ugovora, dok prethodno iskazane efektivne kamatne stope predstavljaju diskontne stope kojom se na godišnjoj razini izjednačava sadašnja vrijednost svih budućih i postojećih obveza dogovorenih između leasing društva i korisnika leasinga.

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi leasing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine leasing ugovora.

2.4.2. Prigovori korisnika leasing usluga

Kontrola postupanja po Odluci o uvjetima i načinu postupanja leasing društva po prigovoru korisnika leasing usluga u cilju zaštite prava i interesa korisnika leasinga obavlja se od drugog kvartala 2012. godine.

U razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. u izvještajima dostavljenim Agenciji evidentirana su ukupno 93 prigovora od strane korisnika leasinga usluga, od čega je pozitivno riješenih 26 prigovora ili 28% od ukupnog broja dostavljenih prigovora, dok je negativno riješenih 54 ili 58,10% od ukupnog broja prigovora korisnika leasinga.

U ukupnom broju dostavljenih prigovora u tri kvartala 2013. godine, na jedno leasing društvo se odnosi 49 prigovora ili 52,69% od ukupno iskazanih prigovora korisnika leasing usluga. Tri leasing društva tijekom trećeg kvartala 2013. godine nisu imala prigovora od strane korisnika leasinga usluga. Detaljan prikaz strukture i broja prigovora za drugi i treći kvartal iskazan je u Tablici 7. Informacije.

Tablica 7. Struktura prigovora korisnika leasing usluga za drugi i treći kvartal 2013. godine

Red. broj	Status prigovora	30. 6. 2013.				30. 9. 2013.			
		Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno II. kvartal	Udjel u strukturi %	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno III. kvartal	Udjel u strukturi %
1.	Pozitivno riješen prigovor	1	6	7	30,40%	2	5	7	19,40%
2.	Negativno riješen prigovor	3	9	12	52,20%	7	14	21	58,30%
3.	Prigovor u procesu obrade	2	1	3	13,00%	0	7	7	19,40%
4.	Prigovor u procesu obrade duže od 30 dana	0	1	1	4,30%	0	0	0	0,00%
5.	Primljen zahtjev Agencije za izjašnjenje	0	0	0	0,00%	0	1	1	2,8%
UKUPNO		6	17	23	100,00%	9	27	36	100,00%

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja leasing društava u Federaciji BiH sa 30.9.2013. može se zaključiti da je poslovanje leasing društava u razdoblju od 1.1. do 30.9.2013. u Federaciji BiH sa silaznim trendom u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Kod pojedinih leasing društava su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizlaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim razdobljima.

Utjecaj krize na realni sektor je evidentan, a posljedice će se i u narednom razdoblju neminovno odražavati i na ekonomsko okruženje u kome posluju leasing društva.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor leasing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod leasing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga financiranih putem leasinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga na razini Federacije BiH.

Agencija će se u narednom razdoblju fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti kontinuiran nadzor leasing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- insistirati na kapitalnom jačanju leasing društava i internom definiranju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- dopunjavanje podzakonske regulative za leasing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje leasing društava,
- zaštita korisnika leasing usluga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti leasing sektora u cjelini,
- praćenje aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma i unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- daljnje unapređenje informacijskog sustava koji će na temelju izvješća leasing društava omogućiti rano upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju leasing društava,
- unapređenje strukture i kvalitete podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivati suradnju s Udrugom leasing društava u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative leasing društava kao i prijedloga izmjena zakonskih propisa.

Pored navedenog, do kraja 2013. godine se očekuje usvajanje Zakona o zaštiti potrošača. Agencija će redovitim kontrolama pratiti postupanje leasing društava po navedenom zakonu.

U narednom periodu leasing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju sistema naplate dospjelih nenaplaćenih potraživanja.

Aktivnosti leasing društava trebaju biti usmjerene na:

- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- unapređenju politika i procedura u upravljanju rizicima kojima su izložena leasing društva u svom poslovanju,
- uspostavljanje sustava internih kontrola i funkciju unutarnje revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvješćivanja,
- unapređenje u kontekstu zaštite korisnika leasing usluga,

- primjene praksi odgovornog financiranja,
- detaljnije informiranje klijenata o proizvodima koje leasing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa financiranju putem leasinga i
- redovito, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

Broj: U.O.02V-11/13
Sarajevo: 12.12.2013. godine

IV. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING DRUŠTAVA

Na temelju Zakona o leasingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje leasing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine” broj: 46/09, 46/11, 48/12 i 110/12), kao i uputama usvojenim od strane direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definirano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje leasing društava su:

1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga,
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva,
8. Odluka o nadzoru leasing društava,
9. Odluka o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uvjetima i načinu postupanja leasing društva po prigovoru korisnika leasing usluga,
11. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu i
12. Uputa za izradu izvješća leasing društava.

Broj: U.O.02V-11/13

Sarajevo: 12. prosinca 2013.

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima na dan 30. 9. 2013.

Redni broj	Naziv leasing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zaposlenika	Web adresa
1.	ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Alma Kadrić	+ 387 33 771 222	22.03.2010	15	www.asa-aleasing.ba
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Dalida Međedović	+ 387 33 789 345	19.03.2010	10	www.nlbleasing.ba
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Danijela Ozme 3, Sarajevo	Belma Sekavić - Bandić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	56	www.rlhb.ba
4.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010	13	www.s-leasing.ba
5.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 721 750	16.03.2010	30	www.unicreditleasing.ba
6.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	36	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	160	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava na dan 30. 9. 2013.

LEASING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	33,81%
	ALEASING d.o.o. Ljubljana	49,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove leasing društava sa 30. 9. 2013. (u 000 KM)

Dani kašnjenja	Stopa rezerviranja	Iznos potraživanja	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupna rezerviranja
0-60	0,05%	66.655	2.438	2.471
60-90	5%	8.204	0	410
90-180	10%	1.370	0	137
180-270	30%	4.336	0	1.301
270-360	50%	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0
UKUPNO		80.565	2.438	4.319

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski leasing sa 30. 9. 2013. (u 000 KM)

Dana kašnjenja	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
							Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	
0-60	0,50%	0,50%	292.178	30.117	54.452	4.242	272	21	128	421
60-90	10%	10%	24.552	7.469	5.942	729	594	73	30	697
90-180	50%	50%	29.205	15.508	4.980	47	2.490	24	273	2.787
preko 180	100%	75%	10.869	17.545	13.491	1.767	13.491	1.325	0	14.816
preko 360	100%	100%	2.966	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			359.770	70.639	78.865	6.785	16.847	1.443	431	18.721

Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31. 12. 2012		30. 9. 2013		% rasta
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	30.9.2013/31.12.2012
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	14.916	2,15%	30.772	4,92%	106,30%
2.	Plasmani bankama	12.667	1,82%	1.845	0,29%	-85,43%
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto	427.623	61,58%	411.688	65,76%	-3,73%
3a)	potraživanja po financijskom leasingu, bruto	527.508	75,97%	493.033	78,75%	-6,54%
3b)	rezerve za gubitke	24.603	3,54%	18.721	2,99%	-23,91%
3c)	odgođeni prihodi po osnovi kamata	74.805	10,77%	62.269	9,95%	-16,76%
3d)	odgođeni prihodi po osnovi naknada	477	0,07%	355	0,06%	-25,58%
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,00%	474	0,07%	0,00%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	72.368	10,42%	35.859	5,73%	-50,45%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	52.089	7,50%	15.581	2,49%	-70,09%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	46.644	6,72%	42.074	6,72%	-9,80%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	9.413	1,36%	5.073	0,81%	-46,11%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni leasing	16.952	2,44%	16.723	2,67%	-1,35%
6.	Dugoročne investicije	93	0,01%	52	0,01%	-44,09%
7.	Ostala aktiva	166.695	24,01%	145.347	23,22%	-12,81%
7a)	zajmovi, neto	106.269	15,30%	76.246	12,18%	-28,25%
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	110.189	15,87%	80.565	12,87%	-26,88%
7a2)	rezerve za zajmove	3.920	0,56%	4.319	0,69%	10,18%
7b)	ostala aktiva	60.426	8,70%	69.101	11,04%	14,36%
	UKUPNA AKTIVA	694.364	100,00%	626.037	100,00%	-9,84%
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	622.603	89,67%	561.845	89,75%	-9,76%
9a)	obveze po kratkoročnim kreditima	70.325	10,13%	35.357	5,65%	-49,72%
9b)	obveze po dugoročnim kreditima	553.134	79,66%	527.167	84,21%	-4,69%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	856	0,12%	679	0,11%	-20,68%
10.	Ostale obveze	23.177	3,34%	32.302	5,16%	39,37%
	UKUPNO OBVEZE	645.780	93,00%	594.147	94,91%	-8,00%
11.	Temeljni kapital	78.869	11,36%	47.474	7,58%	-39,81%
12.	Rezerve	5.548	0,80%	8.829	1,41%	59,14%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-35.833	-5,16%	-24.413	-3,90%	-31,87%
	UKUPNO KAPITAL	48.584	7,00%	31.890	5,09%	-34,36%
	UKUPNO PASIVA	694.364	100,00%	626.037	100,00%	-9,84%
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	33.922	4,89%	65.028	10,39%	91,70%
	Novi otpis (+)	37.750	5,44%	10.197	1,63%	-72,99%
	Naplata (-)	5.449	0,78%	1.227	0,20%	-77,48%
	Trajni otpis (-)	166	0,02%	6	0,00%	-96,39%
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	66.057	9,51%	73.992	11,82%	12,01%

Prilog 6. Konsolidirani račun dobiti i gubitka (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	30. 9. 2012.		30. 9. 2013.		% rasta 30.9.2013/ 30.9.2012
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI						
1.	Prihodi od kamata	38.626	50,86%	29.106	55,69%	-24,65%
1a)	kamate po financijskom leasingu	15	0,02%	109	0,21%	626,67%
1b)	kamate na plasmane bankama	25.927	34,14%	22.263	42,60%	-14,13%
1c)	naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	1.274	1,68%	1.210	2,32%	-5,02%
1d)	ostali prihodi po kamatama	11.410	15,03%	5.524	10,57%	-51,59%
2.	Rashodi po kamatama	19.249	25,35%	12.427	23,78%	-35,44%
2a)	kamate na pozajmljena sredstva	18.650	24,56%	12.155	23,26%	-34,83%
2b)	naknade za obradu kredita	364	0,48%	272	0,52%	-25,27%
2c)	ostali rashodi po kamatama	235	0,31%	0	0,00%	-100,00%
3.	Neto prihodi od kamata	19.377	25,52%	16.679	31,91%	-13,92%
OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI						
4.	Operativni prihodi	37.313	49,14%	23.158	44,31%	-37,94%
4a)	naknade za izvršene usluge	64	0,08%	23	0,04%	-64,06%
4b)	naknade od operativnog najma	9.994	13,16%	8.792	16,82%	-12,03%
4c)	prihodi od prodaje leasing objekta, neto	595	0,78%	24	0,05%	-95,97%
4d)	ostali operativni prihodi	26.660	35,11%	14.319	27,40%	-46,29%
4d1)	prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	21.145	27,84%	3.199	6,12%	-84,87%
4d2)	prihodi od opomena	428	0,56%	462	0,88%	7,94%
4d3)	ostalo	5.087	6,70%	10.658	20,39%	109,51%
5.	Operativni rashodi	36.063	47,49%	34.327	65,68%	-4,81%
5a)	troškovi plaća i doprinosa	6.122	8,06%	6.243	11,95%	1,98%
5b)	troškovi poslovnog prostora	10.631	14,00%	9.315	17,82%	-12,38%
5c)	ostali operativni rashodi	19.310	25,43%	18.769	35,91%	-2,80%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	41.694	54,90%	7.058	13,50%	-83,07%
6a)	troškovi rezervi za gubitke financijski leasing	24.762	32,61%	4.033	7,72%	-83,71%
6b)	troškovi rezervi za gubitke zajam	16.932	22,30%	3.025	5,79%	-82,13%
7.	Dobit prije poreza	-21.067	-27,74%	-1.548	-2,96%	-93%
8.	porez na dobit	170	0,22%	153	0,29%	-10,00%
9.	Neto dobit	-21.237	-27,97%	-1.701	-3,25%	-92%

Prilog 7. Rangiranje bilančne sume

31.12.2012					30.9.2013				Indeks bilančne sume
Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Udjel 2012.	Kumul. udjel	Rang	Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Udjel 30.9.2013.	Kumul. udjel	
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	219.292	32,80%	32,80%	1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	205.986	32,90%	32,90%	94
UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	170.208	25,46%	58,26%	2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	165.423	26,42%	59,33%	97
VB Leasing d.o.o. Sarajevo	113.128	16,92%	75,18%	3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	114.114	18,23%	77,56%	101
Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	58.405	8,74%	83,91%	4.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	53.551	8,55%	86,11%	92
NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	58.160	8,70%	92,61%	5.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	51.867	8,28%	94,39%	105
S-Leasing d.o.o. Sarajevo	49.405	7,39%	100,00%	6.	Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	35.096	5,61%	100,00%	60
	668.598	100,00%			UKUPNO	626.037	100,00%		94

